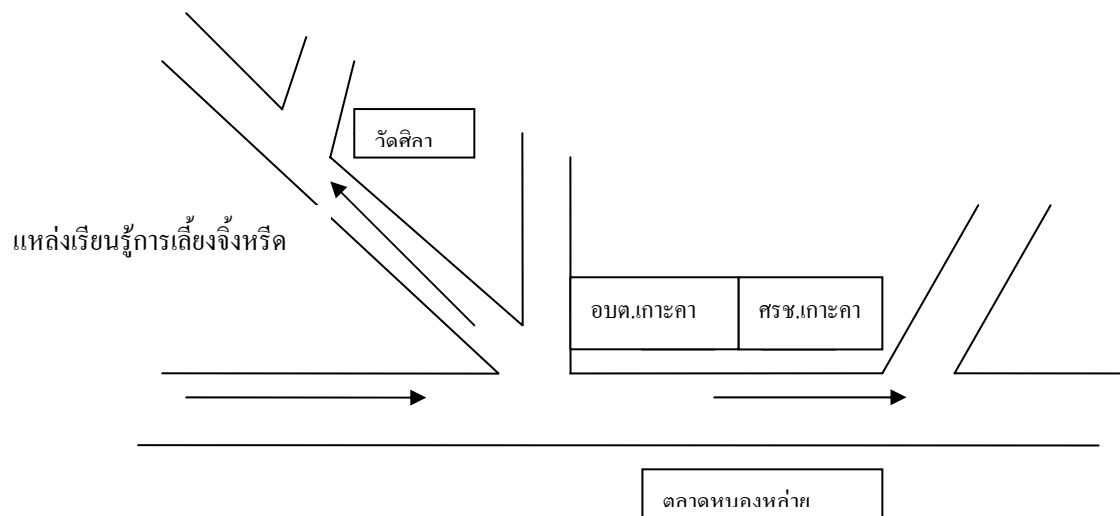

แหล่งเรียนรู้การเลี้ยงจิ้งหรีด
ตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้การเลี้ยงจิ้งหรีด ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 27 หมู่ 6 บ้านศิลา ตำบลเกาะคา เจ้าของคือ นางอมรา สิทธิการ เดิมทีนั้นเคยร่วมทำเป็นกลุ่ม แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจาก สมาชิกไม่มีเวลา ช่วยกันดูแล จึงได้มาเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดในบ้านของตนเอง จนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้เผยแพร่ความรู้ให้กับ ผู้ที่สนใจและต้องการมีอาชีพเสริมรายได้กับประชาชนทั่วไป รวมถึงนักเรียน นักศึกษา ที่ต้องการ ศึกษาค้นคว้าการเลี้ยงจิ้งหรีด และยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ไข่จิ้งหรีด สำหรับไว้จำหน่ายในช่วงที่ จิ้งหรีดออกไปในปริมาณมาก

จุดเด่น

การเลี้ยงจิ้งหรีด

การได้รับการยอมรับ

มีคณะครูจากโรงเรียนแจ้ห่มมาศึกษาซึ่งมีครู 7 คนและนักเรียนอีก 4 คนมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนบ้าน ได้ให้ความรู้กับเพื่อนบ้านในเรื่องของการเลี้ยงจิ้งหรีดและได้ไปเป็นวิทยากร สอนความรู้เรื่องการเลี้ยงจิ้งหรีดที่บ้านนาโปงหาญ ตำบล ไหล่หิน และบ้านม่วงกลาง ตำบลลำปาง หลวง อำเภอเกาะคา

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการเลี้ยงจิ้งหรีด ที่บ้านม่วงกลางดังนี้

ที่	ชื่อ - ชื่อสกุล	ที่อยู่	อายุ (ปี)	เลขบัตรประชาชน	หมายเหตุ
1	นายอนงค์ ชมภูแก้ว	75 ม. 13 ต.ลำปางหลวง	44	3520300314353	
2	นายสมเกียรติ สุทธิ รัตน์	171 ม. 13 ต.ลำปางหลวง	57	3520300039101	
3	นายปิ่น สุขเกษม	110 ม. 13 ต.ลำปางหลวง	55	3520300312301	
4	นายบุญกวน ชมภูแก้ว	111 ม.13 ต.ลำปางหลวง	46	3520300314310	
5	นายเลิศ มะลิวัน	106 ม. 13 ต.ลำปางหลวง	67	3520300315834	
6	นายสอาด วิญญา	55 ม. 13 ต.ลำปางหลวง	49	3520300316223	
7	นางไหม ปันตา	183 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	65	3520300309465	
8	นายแก้ว คนชื้อ	58 ม. 13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	54	3520300316216	
9	นายเปลี่ยน อินตะสอน	8/2 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	58	3520300311079	
10	นายจรรุญ แสนใจกล้า	120 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	49	3520300316275	
11	นายเดช แสงคำ	162 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	60	3520300310625	
12	นายสมมิตร ใจชื้อ	127 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	57	3520300306385	
13	นายดี สุทธะ	109 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	72	3520300314388	
14	นางพร จันตะวงศ์	117 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	39	3520300314591	
15	นางจันทร์ฟอง วิญญา	116 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	55	3520300312776	
16	นางแก้วภา ทานิล	164 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	58	3520300309686	
17	นางพรเพ็ญ ติ้ะปก	123 ม. 13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	40	3520300310790	
18	นายถนอม อุสาคี	35 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	49	3520300310447	
19	นายนิพนธ์ มะลิวัน	151 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	43	3520300315414	
20	นางสุพรรณ สุริภา	130 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	61	3520300304765	
21	นายชรินทร์ ต้อมไม้	20 ม.13 ต. ลำปางหลวง อ. เกาะคา	40	3520300310749	

สอดคล้องตามภารกิจของ กศน.

สอดคล้องตามภารกิจของ กศน. ด้านการพัฒนาอาชีพ โดยการไปเป็นวิทยากรให้กับกลุ่มอาชีพเศรษฐกิจพอเพียงและนักศึกษาสายสามัญที่บ้านม่วงกลาง

การบริการด้วยความยืดหยุ่นเป็นมิตร อบอุ่น เป็นกันเอง มีจิตอาสา

มีความเต็มใจในการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงจิ้งหรีดอย่างเต็มที่ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเป็นกันเอง

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กันแบบปากต่อปาก โดยการนำเสนอในที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านเพื่อชักชวนให้ชาวบ้านเลี้ยงเพื่อเสริมรายได้ให้กับครอบครัว

การมีส่วนร่วม เชื่อมโยงภาคีเครือข่าย

พัฒนาชุมชนได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ถัง ตาข่าย ขันน้ำ อาหาร สก๊อตเทป

เกษตรกรตำบลเข้ามาแนะนำแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการเลี้ยงจิ้งหรีด เช่น การให้น้ำจิ้งหรีด กศน. ได้เชิญไปเป็นวิทยากรบรรยายให้กับกลุ่มนักศึกษาทั้งสายอาชีพและสายสามัญ

การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลา 3 ปี จากที่เคยเลี้ยงเพียง 1 บ่อ ก็ขยายเป็นเลี้ยงประมาณ 10 บ่อ มีการให้บริการความรู้ในการเป็นวิทยากรบรรยายในเรื่องของการเลี้ยงจิ้งหรีดให้กับกลุ่มผู้ที่สนใจ

กิจกรรมหรือกระบวนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้

-

มีผู้มาใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ

มีผู้มาใช้บริการบ้างเป็นครั้งคราว

การเรียนรู้

ส่งเสริมการเรียนรู้การเลี้ยงจิ้งหรีด

การนำไปใช้

จากที่ได้มาศึกษาแล้วแต่ละคนได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้เพาะเลี้ยงจิ้งหรีดที่บ้านกันแทบทุกคนมีและมีการโทรศัพท์มาสอบถามเป็นระยะในระหว่างการเลี้ยงดู

ความพึงพอใจ

ผู้เรียนมีความพึงพอใจหลังจากที่ได้รับบริการสังเกตจากการที่ผู้รับบริการสอบถามและติดตามผลความก้าวหน้า

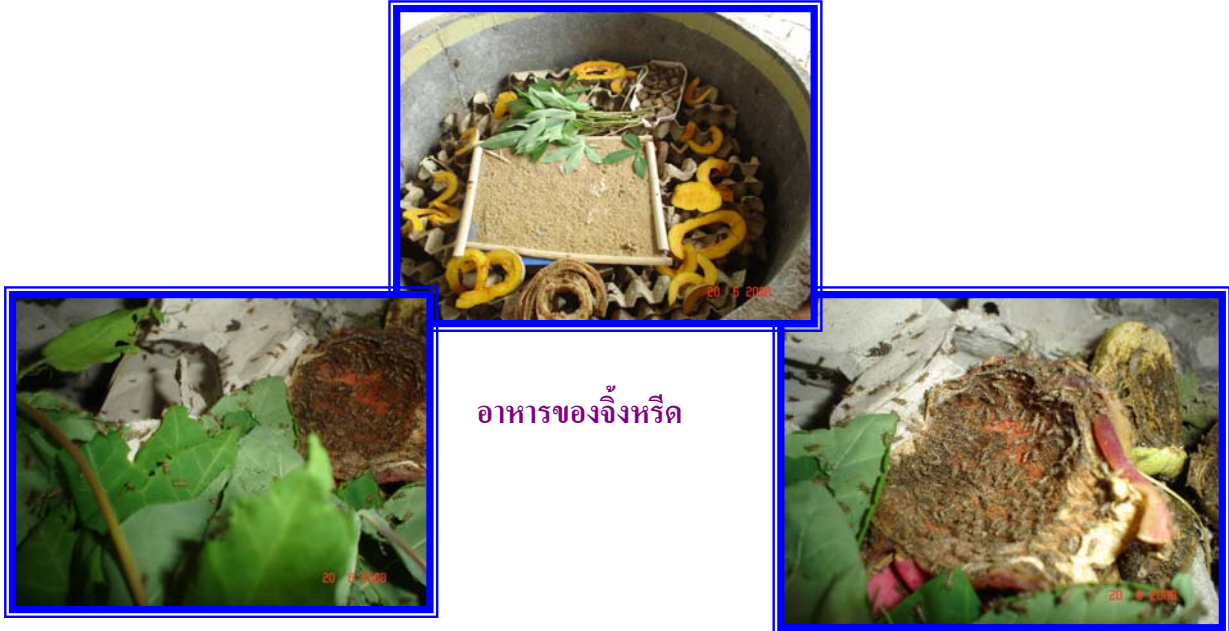
วัสดุ/อุปกรณ์ในการเลี้ยงจิ้งหรีด

1. ท่อซีเมนต์/ถังน้ำขนาดใหญ่/กะละมัง
2. แฉงไข่
3. ชั้นน้ำ
4. ตาข่ายสีเขียว
5. ขางรดปากบ่อ
6. ถาดอาหาร – น้ำ
7. แกลบ
8. เทปกาว

อาหารของจิ้งหรีด

อาหารของจิ้งหรีดส่วนใหญ่จะเป็นพวกผักต่างๆ เช่น ใบฟักทอง ผักบุ้ง ฟักเขียว ฟักทอง หยวกกล้วย หรืออาหารไก่

ขั้นตอนการเลี้ยงจิ้งหรีด

- ฟอ กับแม่ของจิ้งหรีดผสมพันธุ์กันเรียบร้อยแล้ว ตัวเมียจะเริ่มวางไข่ และฟักเป็นตัว จิ้งให้ย้ายลงบ่อเลี้ยง
- นำถาดไข่ มาวาง เรียงกันในบ่อเลี้ยง
- นำขี้จิ้งหรีด มาวางเรียงกันในบ่อเลี้ยง
- สังเกตดู ถ้าออกลูก ต้องให้อาหารและน้ำ
- การให้อาหาร ก็ให้เหมือนกับการเลี้ยงจิ้งหรีดโดยทั่วไป และต้องให้น้ำ จะต้องให้มี ฟองน้ำเกาะอยู่ในภาชนะที่ใส่ให้น้ำกิน และระวังอย่าให้น้ำแห้งมากเพราะจิ้งหรีด ต้องการน้ำเป็นอาหารหลัก ให้อาหารประเภทผัก

เมื่อเห็นจิ้งหรีดโตขึ้น เราต้องดูว่าภาชนะหนาแน่นเกินไปเปล่า ควรเพิ่มถาดไข่ลงไป
วิทยากร ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนของการเลี้ยงจิ้งหรีด

การดูแลรักษา

- ความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญ จิ้งหรีดจะตายเพราะความสกปรก
- ศัตรูจิ้งหรีด คือ มด จะเข้าไปกินไข่และลูกจิ้งหรีด ทำให้ตาย
- การป้องกัน ใช้ชอล์กกันมด จีตรอบๆบ่อ ตรงส่วนภายนอก หรือใช้ผ้าชุบน้ำมันเครื่องที่ใส่แล้วพันไปรอบบ่อ

จากนั้นวิทยากรได้บรรยายให้ความรู้ เรื่องการวางไข่

การวางไข่

- หลังจากตัวเมียได้รับการผสมพันธุ์แล้วแล้ว 2-3 วัน ตัวเมียจะเริ่มวางไข่ ไข่จะเกาะวางไข่ที่ยาวแหลมคล้ายเข็ม แทงลงไปในดินลึกและวางไข่ เพศเมียจะวางไข่ได้ประมาณ 500-1,000 ฟองต่อปี หรือช่วงชีวิตทั้งหมด ประมาณ 3 เดือน ถึง 4 เดือน เมื่อวางไข่แล้วจะผสมพันธุ์อีกและวางไข่ชุดต่อไป การวางไข่แม่จิ้งหรีด จะปล่อยไข่ตามระยะการแก่ของไข่ในท้อง ซึ่งจะทยอยแก่ อัตราการผสมพันธุ์ที่ดี ตัวผู้ 1 ตัว ต่อตัวเมีย 2 ตัว
- วิทยากรได้บรรยายให้ความรู้ เรื่อง คุณสมบัติของพ่อ – แม่พันธุ์

คุณสมบัติของพ่อ – แม่พันธุ์

จิ้งหรีดที่จะนำมาเป็น พ่อ – แม่ พันธุ์ เราจะต้องคัดเลือกตัวที่เห็นว่าสมบูรณ์ที่สุด ลักษณะดังนี้

- รูปร่างต้องสมบูรณ์
- หนวดไม่หลุดลุ่ย
- ขาทุกขาอยู่ครบสมบูรณ์

หากว่าเป็นเพศผู้ เห็นด้วยตาเปล่า เป็นตัวที่มีลักษณะปราดเปรี้ยวมาก ขันเสียงดัง ขันบ่อยๆ

เพศเมีย เป็นตัวใหญ่ ความยาวของลำตัวประมาณ 3 ซม. ลำตัว ท้องจะต้องยาวใหญ่

